

●

Medzinárodný festival DIVADELNÁ NITRA 2013

Očistení?

22. ročník

●●● z á v e r e č n é

h o d n o t e n i e ●●●

Darina Kárová, riaditeľka festivalu
spracované na základe hodnotiacich správ členov štábu a Umeleckej rady

december 2013

●●● oblasti

- základné údaje
- festival v číslach
- hlavný program – tendencie / vrcholy / návštevnosť
- sprievodný program – tendencie / vrcholy / návštevnosť
- pracovný a spoločenský program
- vzdelávací program
- organizácia/partneri
- propagácia/ PR / medializácia
- financovanie
- závery
- podkladové materiály MF DN 13

●● základné údaje

● V dňoch 26. septembra – 2. októbra 2013 sa uskutočnil 22. ročník *Medzinárodného festivalu Divadelná Nitra 2013*, najväčšieho medzinárodného divadelného podujatia a jednej z najvýznamnejších kultúrnych udalostí na Slovensku.

Festival niesol *podtitul* ● *Očistení?*. S ústredným leitmotívom ročníka, ktorý je záverom trojročného tematického cyklu (2011 – *(ne)prezrad' svoje tajomstvo*, 2012 – *vina/nevina*), korešpondoval výber a výpovede jednotlivých inscenácií hlavného programu. Leitmotív sa konzekventne odrazil aj v sprievodnom a pracovnom programe, ktorého niektoré časti boli vytvorené špeciálne pre festival.

Ústrednou časťou hlavného, sprievodného i pracovného programu sa stalo vyvrcholenie ● *medzinárodného koprodukčného projektu Paralelné životy – 20. storočie očami tajnej polície*. Iniciátorom idey, spiritus movens projektu i hlavným producentom bola Asociácia Divadelná Nitra. Podstata projektu spočívala vo vytvorení 6 inscenácií zo 6 krajín – bývalých socialistických štátov (Nemecko, Česká republika, Maďarsko, Poľsko, Rumunsko, Slovensko). Ďalšími výstupmi projektu budú Čítanka príbehov / Reader, ktorá obsahuje zvyšné z neinscenovaných a v archívoch objavených príbehov (5 z každej krajiny, spolu 30); publikácia *Paralelné životy*, ktorá sa pripravuje na rok 2014 v spolupráci s prestížnym nemeckým vydavateľstvom Theater der Zeit a bude obsahovať okrem interview s tvorcami inscenácií dve zásadné štúdie z historiografie a teatrológie; dokumentárny film z prípravy inscenácií na domovských scénach, doplnený výpoveďami autentických svedkov udalostí.

Dôležitou súčasťou projektu *Paralelné životy – 20. storočie očami tajnej polície* boli aktivity sprievodného programu pod názvom ● *Paralelné životy PLUS*, ktoré sa postarali o dôležitú synergiu témy a znásobili jej účinok u návštevníkov festivalu i v médiách. Súčasťou PLL PLUS boli aj projekcie filmov zameraných tematicky *Kino PLUS* a osobitná sekcia *Paralelné životy pre školy*.

V ● *sprievodnom programe* možno za najdôležitejšie považovať pokračovanie koncepcie *iné_námestie*, vrátane architektonickej koncepcie segmentov lešenia realizovanej už druhý rok, orientáciu programu na umenie vo verejnom priestore, po prvý raz zapojenie konzultantov pre sprievodný program a dôsledné približovanie sprievodného programu tematickému zameraniu programu hlavného.

V ● *pracovnom programe* mali najväčší význam verejná diskusia – jednak medzinárodná konferencia na tému projektu *Paralelné životy Načo pamäť?*, ďalej besedy divákov s tvorcami po predstaveniach projektu *Paralelné životy* a napokon *Raňajky s...* – klasický formát raňajších diskusií s tvorcami inscenácií. Významnou súčasťou programu festivalu je aj networking: v roku 2013 stretnutie účastníkov projektu *Paralelné životy – koproducentov, tvorcov inscenácií a autorov publikácie*;

prezentácie projektov: v roku 2013 prezentácia publikácií Poľského inštitútu v Bratislave; briefing a záverečná diskusia o prebiehajúcom ročníku Divadelnej Nitry.

Program 22. ročníka Divadelnej Nitry pritiahol pomerne • **vysoký počet individuálnych pozorovateľov zo zahraničia** – osobností teatrologie (za všetkých svetoznámy prof. Patrice Pavis), reprezentantov významných európskych festivalov (za všetky Festival Neue Stücke aus Europa – Wiesbaden), prestížnych svetových denníkov (za všetky Frankfurter Allgemeine Zeitung).

• **22. ročník** Medzinárodného festivalu Divadelná Nitra možno hodnotiť ako podujatie na štandardnej európskej úrovni, ktoré sa nielen zapája do medzinárodnej spolupráce, ale ju priamo iniciuje, je schopné riskovať, prináša nové impulzy a podporuje myslenie o divadle a svete. **Unikátny koprodukčný projekt, prít'azlivý program, vysoká účasť zahraničných pozorovateľov, vynikajúca atmosféra, mimoriadna odozva v médiách, zaujímavé rozvojové prvky.**

•• festival v číslach

• **Motto, podtitul:**

Očistení?

• **Hlavný organizátor**

Asociácia Divadelná Nitra

• **Hlavní spoluorganizátori**

Divadlo Andreja Bagara v Nitre

Staré divadlo Karola Spišáka v Nitre

Nitriansky samosprávny kraj

Mesto Nitra

Divadelný ústav, Bratislava

• **základné informácie**

- 22. ročník najväčšieho divadelného festivalu a jednej z najvýznamnejších kultúrnych udalostí na Slovensku
- pod záštitou ministra kultúry Slovenskej republiky Mareka Maďariča, predsedu Nitrianskeho samosprávneho kraja Milana Belicu a primátora Mesta Nitra Jozefa Dvonča
- tretí ročník cyklu so závažnými spoločensko-politickými témami: 2011 – *(ne)prezrad' svoje tajomstvo*; 2012 – *vina/nevina*; 2013 – *Očistení?*
- medzinárodný koprodukčný projekt *Paralelné životy – 20. storočie očami tajnej polície*; 6 inscenácií (3 v svetovej, 3 v medzinárodnej premiére), sprievodný program *Paralelné životy PLUS*, čítanka príbehov, publikácia, dokumentárny film
- **unikátny koprodukčný projekt, prít'azlivý program, vysoká účasť zahraničných pozorovateľov, vynikajúca atmosféra, mimoriadna odozva v médiách, prechod na on-line predaj vstupeniiek**

• **hlavný program**

- **zamerané na súčasnú tvorbu — nové originálne diela — závažné spoločensko-politické témy — dokumentárne divadlo**
- **Suita č. 1 „ABC“ (FRANCÚZSKO) • Typografia Majuskula (RUMUNSKO) • Čajka (CHORVÁTSKO) • Toufar – Mučiace hry (ČESKÁ REPUBLIKA) • (Na)sleduj ma (POĽSKO) • 25 671 (SLOVINSKO) • Môj spis a ja (NEMECKO) • Reflex (MAĎARSKO)**

• **Vnútro vnútra + Rechnitz – anjel skazy + Modrofúz (nádej žien) + Neistý grunt + Holokaust (SLOVENSKO)**

13 inscenácií z 9 krajín vrátane Slovenska / spolu 19 predstavení / 3 600 divákov / 80-percentná návštevnosť

● **sprievodný program**

- **iné_námestie / umenie vo verejnom priestore** – pouličné podujatia z oblasti súčasného divadla, tanca a výtvarného umenia, fest_dizajn market
- **iné_námestie / rodinné popoludnie** – pouličné divadelné predstavenia, workshopy a hry pre deti a ich rodičov
- **Festival det'om** – divadelné predstavenia pre deti a ich rodičov a pre školy
- **Biela noc** – nočná prehliadka výstav Nitrianskej galérie, Ponitrianskeho múzea a Synagógy a podujatia v uliciach centra mesta
- **Hudba z fontány** – koncerty súčasnej hudby a netradičné hudobné projekty v netradičnom priestore
- **Kino PLUS** – projekcie súčasných slovenských a českých filmov súvisiacich s témou projektu Paralelné životy, ako aj dokumentárnych filmov Ústavu pamäti národa, Slovensko
- **Paralelné životy PLUS** – sprievodné podujatia s témou projektu Paralelné životy: výstavy, rozhlasové hry, dokumentárne filmy, happeniny, podujatia a diskusie na školách

78 podujatí / približne 8 500 návštevníkov

● **pracovný a spoločenský program**

- **Načo pamäť?** – verejná debata s odborníkmi so zahraničnou účasťou
- **Raňajky s...** – diskusie s tvorcami inscenácií a hosťami, prezentácie
- **Besedy s tvorcami** po divadelných predstaveniach či filmových projekciách
- **Dosky 2013** – 18. ročník Divadelných ocenení sezóny
- **spoločenské stretnutia**, prijatia hostí, čaše vína, cocktail

24 podujatí / 918 účastníkov a hostí

● **vzdelávací program**

- **Ako na divadlo** – neformálne vzdelávanie o divadle pre deti a mládež, šiesty ročník – 40 účastníkov
- **Darujem ti tulipán** – integračné umelecké aktivity pre slabozraké a nevidiace deti, šiesty ročník – 4 podujatia, 60 účastníkov

● **organizácia festivalu**

- hlavný organizátor: **1**
- hlavní spoluorganizátori: **5** subjektov
- spoluorganizátori: **18** subjektov (Nitra, Bratislava, Košice)
- Umelecká rada: **6** ľudí
- konzultanti zo zahraničia: **13** ľudí z **10** krajín
- konzultanti pre sprievodný program: **3** ľudia
- členovia štábu: **22** ľudí
- technický a obslužný personál programu: **160** ľudí
- externí spolupracovníci: **73** jednotlivcov a firiem
- dobrovoľníci: **142**

● **podpora**

- donori: **17** inštitúcií
- mediálni partneri: **25** subjektov
- partneri z podnikateľskej a verejnej sféry: **38** firiem a inštitúcií

●účinkujúci a účastníci

- inscenačné tímy v hlavnom programe: **226** členov
- účinkujúci v sprievodnom programe: **220**
- individuálni účastníci festivalu: **90**, z toho:
zo zahraničia: **52** z **8** štátov (RO, PL, HU, DE, FR, CZ, BG, CH)
zo Slovenska: **38**, novinárov **25**

●mediálne výstupy a kampaň

- **609** výstupov v médiách (**28** zahraničných a **581** slovenských)*
- (**343** internetových, **206** printových, **21** rozhlasových a **11** televíznych)
- počet uverejnených inzercí: **8**
- počet odvysielaných 30' spotov: **460** v televíziách, **135** v rozhlase
- počet zobrazení bannerov: **10** internetových adries

**reflexia v zahraničných médiách pokračuje*

●návštevnosť stránky www.nitrafest.sk

rok 2013 do 30. októbra:

19 228 originálnych prístupov (jednotlivcov) zo **103** krajín

30 164 návštev

112 642 zobrazení jednotlivých stránok (klikov)

obdobie od 1. septembra do 2. októbra 2013:

9 349 originálnych prístupov (jednotlivcov) zo **63** krajín

14 170 návštev

denný priemer návštev – **442**

najvyšší počet návštev počas dňa – **1 285** (piatok 27. septembra)

63 441 zobrazení jednotlivých stránok (klikov)

●● h l a v n ý p r o g r a m – t e n d e n c i e / v r c h o l y / n á v š t e v n o s ť

Počas ● **6 dní** vystúpilo v rámci hlavného programu ● **13 súborov z 9 krajín** vrátane Slovenska, z toho bolo 6 inscenácií uvedených v rámci projektu **Paralelné životy** – PLL (3 v medzinárodnej a 3 dokonca vo svetovej premiére):

●**Suita č. 1 „ABC“** (FRANCÚZSKO)

●**Typografia Majuskula** (RUMUNSKO, PLL)

●**Čajka** (CHORVÁTSKO)

●**Toufar – Mučiace hry** (ČESKÁ REPUBLIKA, PLL)

●**(Na)sleduj ma** (POĽSKO, PLL)

●**25 671** (SLOVINSKO)

●**Môj spis a ja** (NEMECKO, PLL)

●**Reflex**, pôvodný názov *Odmäk* (MAĎARSKO, PLL)

●**Vnútro vnútra** (PLL) + **Rechnitz – anjel skazy** + **Modrofúz (nádej žien)** + **Neistý grunt** + **Holokaust** (SLOVENSKO)

Spolu sa za 6 dní odohralo v hlavnom programe Medzinárodného festivalu DN ● **19 predstavení** vo dvoch divadlách v Nitre.

Pokračovaním prezentácie inscenácií Paralelných životov boli aj dve predstavenia odohraté v Košiciach 20. a 21. novembra 2013 v rámci projektu *EU divadlo pre Košice 2013 – Vnútro vnútra*, (SK), *Reflex* (HU).

● **Podtitul Očistení?** vytvoril akúsi „strechu“ ročníka a spojil ho s predchádzajúcimi – zameranými na skúmanie spoločensko-politických javov minulosti i súčasnosti. Pojem *Očistení?* začal fungovať v rôznych prenesených významoch, no aj doslovne, najmä v sprievodných akciách a happeningoch, ako aj v priestorovom riešení interiérov. Očistiť svoje meno, povest', myseľ, svedomie, pamäť. Očistiť sa od obvinenia, od hriechu, od nánosov ľži, fráz a klišé. Očistiť sa prostredníctvom reflexie minulosti, hľadania pravdy, prejavu ľútosťi, spovede, ticha. Očista jednotlivca i spoločnosti. Očista pomocou umenia, divadla – katarzia. A otázka na konci ako pochybnosť, či je očista vôbec možná.

● Zameranie a charakter **hlavného programu** určil projekt *Paralelné životy – 20. storočie očami tajnej polície*, ktorý tvoril takmer polovicu inscenácií programu (2/3 prezentovaných zahraničných diel). V dôsledku ● **medzinárodného koprodukčného projektu** *Paralelné životy – 20. storočie očami tajnej polície* sa jednoznačne zvýšila prestíž festivalu.

Táto sústredenosť na tému a vnútorný potenciál projektu sa stali magnetom pre návštevníkov i médiá. Svojím spôsobom – najmä v slovenskom kontexte – išlo o originálny koncept tvorby a prezentácie politického dokumentárneho divadla, ktorý posunul Divadelnú Nitru do ligy jasne profilovaných európskych podujatí, programovo zameraných na súčasnú drámu, medzinárodnú spoluprácu a iniciovanie nových scénických diel.

Konzekventný a kompaktný program inscenácií *Paralelných životov* upriamil pozornosť na **súčasnú drámu, autorské divadlo, metódy výskumu v archívoch, dokumentárne metódy**.

● Tri inscenácie zo zahraničia doplnili spektrum prezentované v *Paralelných životoch* a konzekventne naplnili základný leitmotív festivalu rôznymi metódami – klasická hra očistená od tradičných interpretácií, herectvo očistené od psychologického klišé, vzťahy očistené od nánosov pretváranky a ľži (*Čajka*, Chorvátsko), ľudská komunikácia očistená od obsahu, reč očistená od významu slov a premenená na hudbu (*Suita ABC*, Francúzsko), spoločnosť očistená od nežiaducich občanov, minulosť európskej krajiny očistená od tabu (*25 671*, Slovinsko).

Na koncepcii a selekcii programu pracovala ● **Umelecká rada** v zložení Marina Vannayová, Maja Hriešik, Dáša Čiripová, Ján Šimko, Miroslav Zwiefelhofer. Tím projektu *Paralelné životy* tvorili Ján Šimko ako kurátor, Martina Vannayová ako dramaturg, Katarína Dudáková – manažér a Darina Kárová – garant.

Jednoznačným pozitívom bol ● **súlada zahraničnej a slovenskej časti programu** tak v téme, ako aj umeleckou kvalitou a originalitou. Inscenácie rozdelené do dvoch skupín i podľa veľkosti a proveniencie súborov zaujali svojím razantným prístupom k téme, dramaturgickou objavnosťou a kvalitou interpretácie.

Charakter ● **slovenskej časti programu** potvrdil opodstatnenosť selekcie formou kurátorského výberu, ktorý sa uskutočnil už tretí rok (2011 – Rastislav Ballek, 2012 – Marián Amsler, 2013 – Peter Pavlac). Petrovi Pavlacovi sa podarilo predstaviť zaujímavé diela slovenského divadla z dielne reprezentatívnych scén (SND, Divadlo Aréna) i menších divadiel (dramaturgicky ambiciózne Mestské divadlo Žilina a znovu oživené legendárne Divadlo Stoka).

K ● **najzaujímavejším inscenáciám** MF Divadelná Nitra 2013 patrili a odborníkov i zahraničných pozorovateľov najviac zaujali inscenácie *Paralelných životov*, čo sa odrazilo aj na počte individuálnych zahraničných hostí. Pozornosť zahraničných hostí tiež vzbudili niektoré inscenácie slovenských divadiel (*Rechnitz – Anjel skazy, Holokaust*).

K ● **divácky najúspešnejším** sa okrem tradične vysoko navštevovaných slovenských predstavení (v tomto prípade *Modrofúz* z Mestského divadla Žilina, *Rechnitz – Anjel skazy* zo SND a *Holokaust* z Divadla Aréna) zaradili aj inscenácie *Toufar – Mučiace hry* (CZ) a *25 671* (SI).

Celkový ● **počet návštevníkov hlavného programu** – 3 600 – bol nižší ako v roku predchádzajúcom i z dôvodu nižšej ponuky sedadiel – najmä predstavenia *Paralelných životov* sa odohrávali v malých sálach. Na návštevnosti 80 %, čo je menej ako po minulé roky, sa odrazil predovšetkým vyhranený charakter programu a tiež skutočnosť, že veľa predstavení sa dohrávalo v nočných hodinách, čo je pre miestne obecnstvo nezvyklý a neprijateľný čas. Zato niektoré predstavenia dosiahli 100 %, niektoré zdvojené predstavenia jednej inscenácie dosiahli pri jednom predstavení podstatne vyššiu návštevnosť ako pri druhom, čo potvrdzuje vyššie uvedené argumenty a svedčí o záujme hostí a účastníkov festivalu o program.

Pokiaľ ide o oblasť marketingu, Divadelná Nitra ● **po prvý raz v histórii siahla po nástroji predaja vstupeniiek na predstavenia on-line**, čo možno považovať za jeden z významných rozvojových prvkov. Predaj priniesol lepšiu dostupnosť vstupeniiek pre hlavné cieľové skupiny (mladí ľudia, stredná vrstva), zrýchlil vybavovanie objednávok, vytvoril základy pre budovanie lepšieho vzťahu s publikom, umožnil kontaktovať ho priamo a v neposlednom rade po prvý raz umožnil urobiť seriózny rozbor záujmu o predstavenia, návykov obecnstva a návštevnosti.

Možno konštatovať, že hlavný program Divadelnej Nitry 2013 naplnil jeden z dlhodobých koncepcných zámerov festivalu, a to je ● **objaviteľský charakter: nové inscenácie, nové texty, nové mená, nové tendencie, nové témy**.

V ● **13 inscenáciách**, ktoré boli uvedené v programe DN 2013, sa v Nitre ● **po prvý raz predstavilo deväť režisérov, resp. autorov inscenácií**, čo je o jedného viac ako v roku predchádzajúcom (Joris Lacoste – Francúzsko, Dániel D. Kovács a Péter Závada – Maďarsko, Petr Zelenka – Česká republika, Radek Rychcik a Tomasz Kireńczuk – Poľsko, David Jařab – Česká republika/Slovensko, Oliver Frjlić – Chorvátsko/Slovensko, Clemens Bechtel – Nemecko), pričom mnohých z nich možno považovať nielen za ● **vychádzajúce hviezdy**, ale rovno za **stálice**.

Na festival sa po kratšom či dlhšom čase vrátili ● **renomované osobnosti** európskej scény (Bobo Jelčić, Gianina Cărbunariu, Aleš Březina) či slovenského divadelného prostredia (Blaho Uhlár, Eduard Kudláč, Rastislav Ballek, Lubomír Burgr, Dušan Vican).

● **sprievodný program – tendencie / vrcholy / návštevnosť**

● **Sprievodný program** pokračoval v rozvíjaní nových koncepcných prvkov a línii, z ktorých najdôležitejšími boli *iné námestie* (druhý rok v novom architektonickom riešení) a *umenie vo verejnom priestore*. K najatraktívnejším sekciám patrila *Biela noc*, *Hudba z fontány*, *Festival deťom*, ale aj *Paralelné životy PLUS*. Sekcia *Mladé divadlo v Nitre* a akcie *Lampiónový sprievod* aj *Poděbradské dni poézie* sa z organizačných a koncepcných dôvodov neuskutočnili. Programová línia *Slovenské a české pouličné divadlo* vo štvrtom roku svojej existencie predstavila špičkové pouličné súbory ako jednu zo súčastí prezentácie umenia vo verejnom priestore, na ktorú bola vyhlásená výzva (divadlo, tanec, výtvarné umenie).

Významnou súčasťou sprievodného programu bola participácia nezávislých aktivít a subjektov pôsobiacich na území Nitry, ale aj mimo Nitry. Medzi ● **inovácie** patrilo aj ustanovenie konzultantov pre dramaturgiu sprievodného programu (hudba – Marek Piaček, umenie vo verejnom priestore – Christian Potiron, film – Richard Kováčik). Menej zastúpené na rozdiel od minulých rokov bolo výtvarné umenie vo verejnom priestore.

● **Projekt iné námestie** potvrdil charakter inovatívnej prezentácie umeleckých aktivít vo verejnom priestore. V roku 2013 sa pozmenilo architektonické riešenie námestia, čím sa dosiahol väčší efekt synergie, zaplnenie námestia a jeho prepojenie s budovou DAB ako hlavného sídla festivalu. Jednoznačne najlepším nápadom tohto roka bolo inštalovanie scény do priestoru fontány. Pozitívne pôsobilo aj predĺženie programov na námestí po víkend, teda do konca festivalu.

Z jednotlivých programov veľmi • **pozitívne ohlasy** boli na *Reliquiarum* (Depresivní děti touží po penězích, CZ), *Brkelemeke* (tme divadlo, CZ), *Funebráci* (Wariot Ideal, CZ), *Putin lyžuje* (Divadlo Líšeň, CZ), *Café Dostoyevski* (Túlavé divadlo).

• **Návštevnosť** možno celkovo hodnotiť ako veľmi dobrú, 78 podujatí navštívilo spolu 8 500 divákov (z toho iné_námestie: 41 akcií / 4 045 divákov, Biela noc: 11 / 2 052, Festival deťom: 2 250). Celková návštevnosť bola v roku 2012 vyššia ako v roku 2013 z dôvodu vyššieho počtu akcií zaradených do programu. Koncept umenia vo verejnom priestore však vylúčil niektoré masovo navštevované, ale pre rok 2013 koncepcne neprijateľné podujatia (napr. *Lampiónový sprievod* a podobne).

Filmové projekcie sa uskutočnili pod názvom • **Kino PLUS** a boli úplne naviazané na program *Paralelné životy PLUS*. Spolu sa odohralo 6 projekcií, pričom dve z nich ponúkali väčší počet dokumentárnych filmov z dielne Ústavu pamäti národa v Bratislave.

Pred školskými prázdninami a po nich sa priamo v nitrianskych stredných školách uskutočnili akcie programu • **Paralelné životy pre školy**: premietanie filmov, diskusie s odborníkmi, rozdávanie publikácií Ústavu pamäti národa. Súčasťou projektu bola aj návšteva filmových projekcií počas festivalu, predstavení *Paralelné životy* a diskusií o nich, ako aj dvoch reinstalovaných výstav – *Prísne tajné!* z Ústavu pamäti národa, Slovensko a *Praha objektívom tajnej polície* z českého Ústavu pre výskum totalitných režimov v spolupráci s Post Bellum. V neposlednom rade bol súčasťou projektu aj unikátny *Slovníček výrazov ŠtB*, ktorý zostavila Asociácia Divadelná Nitra.

Sprievodný program mal v roku 2013 svoje **výrazné kvality**, jeho dramaturgia sa jasne posunula k súčasnému umeniu, originálnym obohatením bolo spojenie s projektom *Paralelné životy* a kreatívne dotvorenie motta *Očistení?*.

•• pracovný a spoločenský program

• V pracovnom programe DN 2013 sa v súlade s dlhodobou koncepciou rozvíjania myslenia o divadle a svete, udržiavania permanentnej platformy kritického myslenia i v záujme vyvolania diškurzu o hlavnej téme najväčší dôraz kládol na verejné diskusie.

Z nich bola najvýznamnejšou • **medzinárodná konferencia s názvom Načo pamäť?**, ktorej úlohou bolo prostredníctvom odborníkov z rôznych oblastí (historiografia, sociológia, teatrologia) postihnúť fenomén uchovávanía minulosti, kontinuity vedomia a hľadania pravdy prostredníctvom pamäti.

Pokračoval aj v minulých rokoch overený formát • **besied divákov s tvorcami** hneď po predstaveniach – v prípade roku 2013 po všetkých inscenáciách projektu *Paralelné životy*.

A napokon • **Raňajky s...** – klasický formát raňajších diskusií s tvorcami inscenácií.

Významnou súčasťou programu festivalu je aj • **networking a prezentácie projektov**. V roku 2013 sa konalo stretnutie účastníkov projektu *Paralelné životy* – koproducentov, tvorcov inscenácií a autorov publikácie a Poľský inštitút v Bratislave prezentoval slovenské publikácie o súčasnej poľskej dráme, prezentácia bola spojená s prednáškou.

Na úvod a na záver festivalu sa mali návštevníci Raňajok s... možnosť oboznámiť so zámermi Umeleckej rady DN 2013 a jej záverečným hodnotením. Originálnym a mimoriadne podnetným obohatením Raňajok s... boli improvizované vstupy svetovo uznávaného teatrologa Patricea Pavisa – poznámky na okraj videných predstavení.

Súčasťou programu Divadelnej Nitry sú každoročne aj spoločenské podujatia – prijatia významných hostí, čaše vína, úvodný koktail.

Na pomedzí pracovných podujatí, sprievodného programu a spoločenských akcií sa nachádza slávnostný ceremoniál odovzdávania Divadelných ocenení sezóny. Dosky 2013 sa v prvý deň festivalu uskutočnili po 18. raz.

●● vzdelávací program

Asociácia Divadelná Nitra pokračovala aj v roku 2013 v línii ● **neformálneho vzdelávania**.

Projekt vzdelávania študentov vysokých škôl v oblasti divadla ● **Ako na divadlo** pokračoval už svojím šiestym ročníkom. Zameranie sa na netradičné divadelné formy súčasného divadla a nezávislé divadelné súbory sa ukázalo ako prínosné.

Taktiež šiesty ročník absolvoval celoročný projekt integrácie zrakovo hendikepovaných detí prostredníctvom umeleckých aktivít ● **Darujem ti tulipán**. Inováciou ročníka bol workshop realizovaný 10 dní pred začiatkom festivalu v najväčšom nákupnom centre v Nitre, ktorý zaznamenal veľký úspech a prispel k PR festivalu.

K obom stálym projektom pribudli v roku 2013 aj aktivity projektu ● **Paralelné životy pre školy** – akcie priamo na školách: premietanie filmov, diskusie s odborníkmi, rozdávanie publikácií Ústavu pamäti národa. Súčasťou projektu bola aj návšteva filmových projekcií počas festivalu, predstavení *Paralelné životy* a diskusií o nich, ako aj dvoch reinstalovaných výstav – *Prísne tajné!* z Ústavu pamäti národa, Slovensko a *Praha objektívom tajnej polície* z českého Ústavu pre výskum totalitných režimov v spolupráci s Post Bellum. V neposlednom rade bol súčasťou projektu aj unikátny *Slovníček výrazov ŠtB*, ktorý zostavila Asociácia Divadelná Nitra.

●● organizácia/partneri

Na ● **príprave a realizácii** festivalu sa okrem 22 členov štábu a niekoľkých desiatok jeho spolupracovníkov podieľala Asociácia Divadelná Nitra ako hlavný organizátor, 5 hlavných spoluorganizátorov, 18 spoluorganizátorov z Nitry, Bratislavy a Košíc, 142 dobrovoľníkov, 73 externých spolupracovníkov – jednotlivcov a firiem. Kým počet spoluorganizátorov v dôsledku reorganizácie sprievodného programu oproti roku 2012 klesol, počet dobrovoľníkov stúpol (zo 120 na 142). Vyšší bol aj počet členov štábu (o 4 ľudí).

● **Finančne a materiálne** festival zabezpečilo 17 donorov zo Slovenska i zo zahraničia (vrátane medzinárodných fondov) a ďalej 38 partnerov – firiem a inštitúcií z podnikateľskej a verejnej sféry, spolu 55 subjektov, čo bol o trochu vyšší počet ako v roku 2012 (53).

● **O medializáciu** sa v rámci kampane staralo 25 mediálnych partnerov (o 3 partnerov viac ako v roku 2012), z čoho bolo 11 hlavných partnerov (o 1 viac ako v roku 2012).

Počet členov súborov ● **účinkujúcich** v hlavnom a sprievodnom programe bol 446, teda približne rovnaký ako v roku 2012.

Na festival sa ● **zaregistrovalo 90 hostí – individuálnych účastníkov**. Z toho zo zahraničia bolo 52 hostí z 8 štátov, čo bol však oproti roku 2012 počet výrazne vyšší (2012 – 39, 2011 – 84). Znižuje sa však počet krajín, z ktorých pozorovatelia prichádzajú (2013 – 8, 2012 – 12, 2011 – 18).

Dianie monitorovalo ● **25 novinárov**, zo zahraničia prišli zástupcovia 10 médií, pričom najpočetnejšie, ale aj najprestížnejšie zastúpenie mali Čechy a Nemecko (napríklad Česká televízia, Český rozhlas, Mladá fronta Dnes, Frankfurter Allgemeine Zeitung, Theater der Zeit).

Rozdiel rokov 2011 a 2012 v účasti zahraničných hostí a mediálnych výstupov bol spôsobený skutočnosťou, že v roku 2011 bolo 20. výročie festivalu, a preto bolo viac pozvaných hostí aj výraznejšia platená mediálna kampaň. V roku 2013 zase pritiahol zahraničných hostí projekt *Paralelné životy*.

Hlavný a sprievodný program Medzinárodného festivalu Divadelná Nitra 2013 • **navštívilo 12 100 divákov**, čo je vzhľadom na redukciu počtu akcií sprievodného programu zákonite nižší počet ako v roku 2012. Návštevnosť hlavného programu tvorila 80 % **kapacity ponúknutých miest**.

•• propagácia / PR / medializácia

• **Mediálne pokrytie** Divadelnej Nitry má rok od roka stúpajúcu tendenciu. Kým v roku 2012 sa v slovenských a zahraničných médiách objavilo 559 výstupov o festivale – rozhovory, reportáže, promo články, recenzie a pod., v roku 2013 to bolo **609 výstupov**. Úmerne s proporciou slovenských a zahraničných pozorovateľov stúpol počet zmienok v slovenských médiách (**581** slovenských a **28** zahraničných, na porovnanie: Slovensko: 2011 – 391, 2012 – 536; zahraničie: 2011 – 59, 2012 – 25), pričom reflexia v zahraničí pokračuje zvyčajne do začiatku nasledujúceho roka.

• **Mediálna kampaň** Divadelnej Nitry pozostávala v roku 2013 celkovo z 8 inzercií v tlačенých médiách (o 4 menej ako v roku 2012 a o 7 menej ako v roku 2011), zo 460 televíznych a 135 rozhlasových reklamných spotov (v roku 2012 – 432 a 149, v r. 2011 – 512 a 93). Reklamné bannery DN boli umiestnené na 10 rôznych internetových portáloch (v roku 2012 – 11 portálov, 2011 – 14).

ADN usporiadala od júla do konania festivalu • **tri tlačové konferencie** v Bratislave. Počas roka 2013 vydala 17 tlačových správ v slovenskom a 13 v anglickom jazyku a 9 newsletterov v slovenskom a 7 v anglickom jazyku.

Prínosom bolo pokračovanie • **spolupráce s RTVS**, ktorú možno hodnotiť veľmi vysoko. Už tretí rok pokračovalo nakrúcanie **Festivalových minút** STV, ktoré boli v piatich častiach uvedené vo večerných hodinách na Dvojke a ako celok – všetkých päť dielov spolu – dáva vynikajúci a kvalitný obraz o celej DN. STV zabezpečila aj sprostredkovanie slávnostného ceremoniálu **DOSKY 2013**, po prvý raz v priamom prenose. Projektu *Paralelné životy* bola venovaná celá relácia **Umenie 2013**.

Jedným z najvýznamnejších partnerov bola agentúra SITA a denník SME, okrem mediálnych partnerov sa festivalu nadštandardne venoval denník Pravda.

Počas festivalu bol vo fyzickej podobe pravidelne vydávaný • **Festivalový denník** v náklade 500 ks prvý a druhý deň a ostatné dni po 700 ks. Počet bol od začiatku podstatne vyšší ako v roku 2012 (vtedy šlo o 300 ks denne), dokonca sa na základe dopytu priebežne zvyšoval.

• **Návštevnosť stránky www.nitrafest.sk** bola približne na úrovni roku 2012. V období od 1. januára do 30. októbra 2013 eviduje 19 228 originálnych prístupov zo 103 krajín (o cca 900 menej prístupov ako v roku 2012, ale o 5 krajín viac), z toho v priebehu septembra t. j. v období vrcholiacej prípravy a realizácie festivalu to bolo 9 349 originálnych prístupov jednotlivcov zo 63 krajín (čo je o cca 500 viac ako v roku 2012). Pritom denný priemer návštev bol 442 (v roku 2012 456), najvyšší denný počet návštev 1 285 (v roku 2012 1 232).

Počet zobrazení jednotlivých stránok (klikov) bol v roku 2013 počas roka 112 642 (z toho počas septembra 63 441).

Využitie • **Facebooku** sa v roku 2013 podstatne zintenzívnilo. Zásadne sa zvýšila komunikácia cez Facebook zdieľaním novínok, pridávaním videí, statusov, fotiek, informácií zo zákulisia prípravy festivalu, informácií o on-line predaji vstupeniek, o prestaveniach a ich tvorcoch... ADN v roku 2013

objednala platenú facebookovú reklamu, čo prinieslo výrazný efekt v náraste fanúšikov a prispelo aj k informácii o novo zavedenom on-line predaji vstupeniek.

Facebookové konto Divadelná Nitra získalo 978 nových fanúšikov, reklamu videlo a o on-line predaji sa dozvedelo 86 565 ľudí, reklama na stránkach facebookov sa zobrazila 825 179-krát. Najvyšší denný dosah akejkoľvek zmienky o DN bol 25. 9. 2013 – 23 223 osôb, ostatné dni počas trvania reklamy to bolo vždy okolo 20 tisíc.

Medzinárodný festival Divadelná Nitra 2013 vydal niekoľko druhov • **informačných a propagačných materiálov**, ktoré slúžia nielen účastníkom, ale aj širokej verejnosti pred festivalom, počas neho i po ňom, dokonca katalógy sa prostredníctvom hostí a zastupiteľstiev SR dostávajú do mnohých krajín v zahraničí. V tomto zmysle sa už niekoľký rok vykonáva distribúcia tlačovín podľa prepracovaného a stále vylepšovaného plánu.

Nový • **vizuál** Medzinárodného festivalu Divadelná Nitra 2013 sprostredkoval základnú ideu festivalu i jeho motto *Očistení?*, bol dobre využiteľný vo všetkých podobách tlačených materiálov i veľkoplošnej reklamy, inšpiroval k novým mutáciám napríklad v banneroch, TV spote, na webovej stránke a podobne. Inšpirovali sa ním aj výtvarníci pri spracovaní 3D riešení priestorov konania festivalu (vrátane námestia pred Divadlom Andreja Bagara v Nitre) ako aj pri tvorbe samostatných diel. Základné materiály sa vydávali v súlade s charakterom vizuálu v dvojfarebnom prevedení a dvojjazyčných verziách (slovenský a anglický jazyk).

• **prehľad tlačených materiálov MF DN 2008 – 2013**

Tlačovina	realizácia 2008	realizácia 2009	realizácia 2010	realizácia 2011	realizácia 2012	realizácia 2013
hlavičkový papier	elektronicky	elektronicky	elektronicky	elektronicky	elektronicky	elektronicky
novoročná pohľadnica	elekt. + 400 ks	elekt. + 400 ks	-	elektronicky	elektronicky	elektronicky + tlač 1 500 ks
avízo / predbežný program	-	elektronicky	elektronicky	tlač 20 000 sponzorsky	elektronicky	elektronicky
samolepky, odznaky	-	-	-	1 000 1 000	-	1 000 ks
leták V.Y.P. (pre dobrovoľníkov)	-	-	-	1 000	1 000	1 000
leták pre predstavenie v KE	-	-	-	3 000	tlač v KE	-
záložky do knihy	-	-	-	-	2 000	-
2 % kampan	4 000 ks	-	-	elektronicky	1 500	500
programová brožúrka (od r. 2012 skladačka)	12 000 ks	10 000 ks	10 000 ks	12 000 ks	10 000 ks	10 000
ideový plagát	850 ks	450 ks	-	600 ks	500	600
programový plagát	850 ks	450 ks	700 ks	600 ks	500	600
plachta priečelie	1	1	1	1	1	1
outdoorové bannery	-	-	-	-	iné_ námestie	iné_ námestie + kocky
city lighty	120 ks	-	-	41 ks	15 ks	15 ks
vstupenka	8 000 ks	6 500 ks	5 000 ks	6 000 ks	6 000 ks	4 000 ks
katalóg	2 500 ks	2 300 ks	1 500 ks	2 000 ks	2 000 ks	2 000 ks
Newsletter – SJ / (cca 1795 adries)	elektronicky	elektronicky	elektronicky	elektronicky	elektronicky	elektronicky 8 x 17 x
Tlač. správa – SJ						

Newsletter – AJ (cca 2087 adries)	-	-	elektronicky	elektronicky	elektronicky	elektronicky
Tlačová správa - AJ						6 x 13 x
Jubilejná publikácia „+ 4 = 20“	-	-	-	1000 ks	-	-
publikácia „20 rokov dobrovoľníctva v Nitre“	-	-	-	-	-	(700 ks) presun na 2014

Okrem tlačných materiálov sa rozmnožovali nasledovné materiály na predstavenia a podujatia MF DN 2013: informačný servis pre hostí; festivalový denník – noviny; separátky k predstaveniam podľa požiadaviek súborov (Slovník Stazi – *Môj spis a ja*, zoznam prameňov – *Suita č. 1 „ABC“*, historické reálie – *25 671*); slovníček pojmov ŠtB (Paralelné životy pre školy, hostia DN, Košice 2013); dokumentárne filmy z ÚPN – Bunka; medzinárodná konferencia *Načo pamäť?*, letáky Košice.

●● financovanie

Medzinárodný festival Divadelná Nitra je jedným z mála veľkých kultúrnych podujatí na Slovensku, ktoré programovo už dve desaťročia presadzuje ● **viac zdrojové financovanie**. Rovnako to bolo v roku 2013, kedy sa na financovaní projektu podieľali verejné zdroje na Slovensku, medzinárodné fondy, verejné národné zdroje zo zahraničia, ako aj súkromné zdroje na Slovensku.

Veľkú časť produktov a služieb (asi 25 % z celkového „veľkého“ rozpočtu) získava ADN ● **in kind**, t. j. v podobe nefinančnej podpory, teda vkladu partnerov a spolupracovníkov (materiál, kancelárske potreby, potraviny, nápoje, zľavy na službách ubytovania, reklamy, mediálnej spolupráce, personálnu pomoc, dobrovoľnícku prácu). Jedným zo zdrojov pokrývajúcich náklady sú aj príjmy zo vstupného.

Rok 2013 bol ● **finančne mimoriadne priaznivý**, pretože ADN získala niekoľko významných grantov na projekt Medzinárodný festival DN 2013, ale aj na projekt Paralelné životy.

V roku 2013 posledným rokom pokračoval trojročný grant z Európskej únie v rámci programu Kultúra, podprogramu Európske kultúrne festivaly (2011 – 2013), ktorý tvoril viac ako 25 % rozpočtu festivalu.

V roku 2013 navyše ADN čerpala hlavnú časť prostriedkov z grantu Európskej komisie v programe Partnerstvá / spolupráca na projekt *Paralelné životy – 20. storočie očami tajnej polície*. Z grantu profitoval aj Medzinárodný festival Divadelná Nitra 2013, keď v hlavnom programe uviedol 6 nových inscenácií, ktorých naštudovanie bolo hraené z grantu EÚ.

Z MK SR sa podarilo získať na posledné roky pomerne vysokú dotáciu, i keď o 14 % nižšiu oproti roku 2012.

Uvedené zdroje spolu s grantom z Goetheho inštitútu, Vyšehradského fondu, Mesta Nitra, Nitrianskeho samosprávneho kraja, nemeckých nadácií Allianz Kulturstiftung a Erste Stiftung, nadácie Intenda, Enel a. s. a s pomocou iných donorov a partnerov umožnili realizovať kvalitné štandardné európske podujatie, zaujímavé pre návštevníkov, hostí zo zahraničia, nitriansku verejnosť i médiá.

Pomer ● **zdrojov finančných príjmov** na realizáciu Medzinárodného festivalu Divadelná Nitra 2013 vyjadrený v percentách z celkových ročných príjmov na festival vypovedá o vyššom podiele európskych fondov na financovaní festivalu a nižšom podiele domácich zdrojov. Taktiež sa v ňom odrážajú iné vyššie uvedené skutočnosti (v zátvorke podiel v roku 2012 a porovnanie):

- 58 % – verejné zdroje v SR (63 %, pokles oproti roku 2012 o 5 %)
- 28,7 % – medzinárodné verejné fondy (25 %, nárast oproti roku 2012 takmer o 4 %)
- 4,25 % – národné zdroje zahraničie (5,75 % pokles o 1,5 %)
- 1,45 % – domáce fondy a nadácie (0,43 %, nárast o 1 %)
- 7,6 % – vlastné príjmy (tržby z predstavení, akontácie 2 % daňovej povinnosti a i.) (5,82 %, nárast o takmer 2 %)

●● z á v e r y

Medzinárodný festival Divadelná Nitra 2013 pokračoval v základných koncepčných líniách a naplnil ● **zábery a ciele** stanovené v projekte na rok 2013:

- prezentoval špičkové európske divadlo,
- vyhľadal netradičné, otvorené, inovatívne a inšpiratívne scénické diela,
- oboznámil s novými tendenciami a novými menami tvorcov,
- priniesol bohatý sprievodný a pracovný program,
- dal priestor iným druhom umenia a prezentácii regionálnych kultúrnych aktivít,
- pokračoval v realizácii neformálneho vzdelávania,
- zaviedol nové prvky programu,
- pokračoval v realizácii vlastného medzinárodného koprodukčného projektu.

Festival opätovne splnil svoje ● **poslanie**: prezentovať umenie ako dôležitú platformu uvažovania o človeku, o spoločnosti, o svete; ako miesto objavovania hodnôt v sebe i mimo seba; ako príležitosť pre očistenie a obohatenie ducha; ako závažný protipól komerčného umenia a kultúry.

Inscenácie hlavného programu naplnili zámer priniesť ● **provokatívne témy a výrazové prostriedky**. Program naplnil svoj zámer osloviť ● **hlavnú cieľovú skupinu** – mladých ľudí. Svedčí o tom predovšetkým návštevnosť a zloženie publika.

V roku 2013 sa opäť realizovala ● **koncepcia festivalových satelitov**. V spolupráci s Európskym hlavným mestom kultúry – Košice 2013 hosťovali v Košiciach 20. a 21. novembra v rámci samostatného projektu Európske divadlo pre Košice 2013 dve inscenácie projektu *Paralelné životy – 20. storočie očami tajnej polície (Vnútro vnútra slovenského súboru SkRAT z Bratislavy a Reflex maďarského súboru Plavebná spoločnosť Sputnik, Budapešť)*.

● **K pozitívam, ktoré ovplyvnili programovanie**, patrili finančné podmienky. Vďaka grantom z Európskej únie (končiaci trojročný grant Európskej komisie z programu Kultúra 2007 – 2013 v grantovom podprograme Podpora pre európske kultúrne festivaly a grant Partnerstvá / Spolupráca pre projekt *Paralelné životy*). Výrazným počínom bola iniciatíva a finančný vklad Goetheho inštitútu do koprodukčného projektu *Paralelné životy*. Taktiež podpora nadácie Intenda projektu *Paralelné životy PLUS* a pre školy.

Dramaturgia festivalu mala ● **výsostne súčasný charakter** – aj námety z minulosti či jediné dielo klasickej drámy sa zjavili v súčasnom spracovaní. Najzásadnejším vkladom boli inscenácie projektu *Paralelné životy* iniciované Asociáciou Divadelná Nitra a naštudované na jej podnet a s finančným príspevom získaných grantov. Vzniklo tak 6 originálnych diel, nových textov špeciálne napísaných pre inscenáciu spôsobom autorského divadla, vytvorených na podklade prieskumu a zberu dokumentárneho materiálu v teréne (oral history) alebo v archívoch.

●● podkladové materiály MF DN 13 – verejné, interné

- Projekt Medzinárodný festival Divadelná Nitra 2013
 - Projekt *Paralelné životy – 20. storočie očami tajnej polície*
 - Projekt EU Divadlo pre Košice 2013
 - Dosky 2013 – Nominácie, ceny – e-verzia internet; zoznam účastníkov ankety
 - Tlačové správy DN 13 a newsletter, monitoring DN 2013, Festivalový denník – rozmnoženina + e-verzia
 - Hodnotenie MF DN 2012, 2013
 - Programová skladačka – tlačaná + e-verzia (slovenský a anglický jazyk)
 - Katalóg – tlačaná + e-verzia (slovenský a anglický jazyk)
 - Ideový plagát a programový plagát – tlačaná verzia
 - Zvukové a obrazové záznamy (zvučka, TV spot, Festivalové minúty, Umenie 2013, videozostrih inscenácií, celé záznamy inscenácií, záznamy diskusie, konferencia)
 - Texty hier DN 2013 v SJ, AJ aj originálnych jazykoch
 - Fotografie z jednotlivých predstavení DN 13, reportážne fotografie
 - jubilejná publikácia (v dvojbalení DN 1992 – 2011)
- Zoznamy: partneri, konzultanti, spolupracovníci, típy, videá v ponuke, hostia, hotely, distribúcia tlačovín, archívne materiály, preložené texty hier, mediálne výstupy, benefity od partnerov.

Medzinárodný festival Divadelná Nitra

Asociácia Divadelná Nitra

Svätoplukovo nám. 4

949 01 Nitra

Slovensko

tel./fax: 00421 37 65 24 870

00421 903 55 44 75

nitrafest@nitrafest.sk

www.nitrafest.sk